

NGHIÊN CỨU NHÂN GIỐNG CÂY XẠ ĐEN *Celastrus hindsii* Benth.et Hook BẰNG PHƯƠNG PHÁP GIÂM HOM TẠI XÃ BÌNH THANH, HUYỆN CAO PHONG, TỈNH HÒA BÌNH

Nguyễn Thị Oanh, Nguyễn Văn Nghĩa, Nguyễn Thanh Hải,
Nguyễn Thị Thu Hằng, Trần Văn Cao

Viện Nghiên cứu Sinh thái và Môi trường Rừng, Viện Khoa học Lâm nghiệp Việt Nam

TÓM TẮT

Xạ đen (*Celastrus hindsii* Benth.) là loài cây dược liệu có nhiều giá trị trong y học (có tác dụng trị viêm gan, bệnh dạ dày, mụn nhọt, ung thư và chống lại virus HIV,...). Xạ đen cũng là một loài cây trồng mang lại giá trị kinh tế cao ở một số địa phương của tỉnh Hoà Bình. Hiện nay, nhu cầu sử dụng Xạ đen ở nước ta rất lớn, đặc biệt là Xạ đen có nguồn gốc tại tỉnh Hoà Bình. Tuy nhiên, hạt Xạ đen có chứa dầu nên khả năng tái sinh hạt của chúng không cao dẫn đến nguy cơ cạn kiệt loài cây này ngoài tự nhiên do bị khai thác một cách triệt để. Trong bối cảnh đó, nghiên cứu nhân giống Xạ đen bằng phương pháp giâm hom đã được thực hiện tại xã Bình Thanh, huyện Cao Phong, tỉnh Hoà Bình nhằm cung cấp thêm cơ sở khoa học cho việc tạo cây giống Xạ đen có chất lượng, góp phần tạo sinh kế bền vững cho người dân cũng như phát triển bền vững cho loài cây dược liệu này. Kết quả nghiên cứu cho thấy, xử lý hom Xạ đen bằng chất kích thích sinh trưởng NAA có nồng độ 2.000 ppm cho kết quả tốt nhất (sau 60 ngày giâm có đạt 83,33% hom sống, 74,41% hom ra rễ, số rễ trung bình/hom đạt 7,23 rễ/hom, chiều dài trung bình rễ dài nhất đạt 5,82 cm và chỉ số ra rễ đạt 42,08). Nghiên cứu cũng cho thấy thời điểm giâm hom thích hợp nhất là vào mùa xuân (sau 60 ngày giâm, tỷ lệ sống 80,71%, số hom ra rễ 72,43%, số rễ trung bình/hom 6,21 rễ/hom và chiều dài trung bình rễ dài nhất là 5,14 cm và chỉ số ra rễ đạt 31,62). Trong các loại hom thí nghiệm, hom giữa có khả năng nhân hom tốt nhất (sau 60 ngày giâm có tỷ lệ sống và tỷ lệ ra rễ tương ứng đạt 75,02% và 72,23%; số rễ trung bình đạt 5,89 rễ/hom, chiều dài trung bình rễ dài nhất đạt 4,76 cm và chỉ số ra rễ đạt 28,03).

Từ khóa: Cây xạ đen, giâm hom, nhân giống, tỉnh Hoà Bình

Research on propagation of *Celastrus hindsii* Benth.et Hook by cuttings in Binh Thanh commune, Cao Phong district, Hoa Binh province

Celastrus hindsii Benth. is a medicinal plant with many medicinal values (effective in treating hepatitis, stomach disease, boils, cancer, anti-HIV virus). The species is also considered as a plant with high economic value in some localities of Hoa Binh province. Currently, the demand for the use of *Celastrus hindsii* is increased, particularly for the germplasm that originating in Hoa Binh province. However, due to containing oil in seeds, the ability of regeneration from seeds is poor, leading to the risk of its depletion in the natural habitat. In this study, the research on propagating of *Celastrus hindsii* by cuttings was carried out in Binh Thanh commune, Cao Phong district, Hoa Binh province in order to provide scientific foundations for the supply of

Keywords: *Celastrus hindsii*, cutting propagation, Hoa Binh province